

Liturgie voor de dienst van zondagmorgen

7 maart 2010 in de Dorpskerk te Heerjansdam

VOORBEREIDING

Aanvangslied: Psalm 107:1, 8 en 9
Stilgebed
Bemoediging en groet
Lied: Evang. Lb. 105:1 en 4
Verootmoedigingsgebed, woord van vergeving
Wetslezing
Lied: Gezang 473:1 en 2
Uitleg bloemschikking
Project kindernevendienst (kinderen komen naar voren)
Gebed om verlichting met de Heilige Geest
Lied: Ik ben op reis (stencil)
Kinderen naar de nevendienst

DIENST VAN HET WOORD

Schriftlezing: Exodus 6:1-11
Lied: Psalm 105:9 en 10
Schriftlezing: Lucas 13:1-9
Lied: Gezang 100:1,2,3 en 4
Preek
Lied: Evang. Liedb. 223:1,4 5
Kinderen terug uit de nevendienst (project)
Projectlied: (stencil) God geeft ons de vrijheid: 4 en 10 (mel.gez.178)

DIENST VAN DE GEBEDEN EN GAVEN

Dankgebed, voorbeden, stil gebed, onze Vader.
Inzameling van de gaven
Slotlied: Gezang 182:1 en 4
Zegen, gezongen amen Gezang 456:3

Schriftlezing: Exodus 6:1-11

- 1 Maar de HEER antwoordde hem: 'Nu zul je zien wat ik de farao ga aandoen: ik zal hem met harde hand dwingen mijn volk te laten gaan, hij zal het zelfs uit zijn land wegjagen.'
- 2 God zei tegen Mozes: 'Ik ben de HEER.
- 3 Ik ben aan Abraham, Isaäk en Jakob verschenen als God, de Ontzagwekkende, maar mijn naam HEER heb ik niet aan hen bekendgemaakt.
- 4 Ik heb met hen mijn verbond gesloten en Kanaän aan hen beloofd, het land waarin zij als vreemdeling hebben gewoond.
- 5 Ik heb het gejammer van de Israëlieten over de slavenarbeid die hun door de Egyptenaren is opgelegd gehoord, en dat heeft mij aan die belofte herinnerd.
- 6 Daarom moet je dit tegen hen zeggen: "Ik ben de HEER. Ik zal de last die de Egyptenaren jullie opleggen van je afnemen, ik zal jullie uit je slavenbestaan bevrijden. Met opgeheven arm zal ik jullie verlossen en de Egyptenaren zwaar straffen.
- 7 Ik zal jullie aannemen als mijn volk, en ik zal jullie God zijn. En jullie zullen inzien dat ik, de HEER, jullie God ben, die jullie bevrijdt van de last die je door de Egyptenaren is opgelegd.
- 8 Ik zal jullie naar het land brengen dat ik onder ede aan Abraham, Isaäk en Jakob beloofd heb; dat land zal ik jullie in bezit geven. Ik ben de HEER."
- 9 Mozes bracht dit aan de Israëlieten over, maar ze wilden niet naar hem luisteren, moedeloos als ze waren door de zware dwangarbeid.
- 10 Toen zei de HEER tegen Mozes:
- 11 'Ga naar de farao, de koning van Egypte, en zeg hem dat hij de Israëlieten uit zijn land moet laten vertrekken.'

Schriftlezing: Lucas 13:1-9

- 1 Er waren op dat moment ook enkele mensen aanwezig die hem vertelden over de Galileeërs van wie Pilatus het bloed vermengd had met hun offers.
- 2 Hij zei tegen hen: 'Denken jullie dat die Galileeërs grotere zondaars waren dan alle andere Galileeërs, omdat ze dat ondergaan hebben?'
- 3 Zeker niet, zeg ik jullie, maar als jullie niet tot inkeer komen, zul je allemaal op dezelfde wijze omkomen.
- 4 Of die achttien die stierven doordat de Siloamtoren op hen viel - denken jullie dat zij schuldiger waren dan alle andere mensen die in Jeruzalem wonen?'
- 5 Zeker niet, zeg ik jullie, maar als jullie niet tot inkeer komen, zul je allemaal net zo sterven als zij.'
- 6 Hij vertelde hun deze gelijkenis: 'Iemand had een vijgenboom in zijn wijngaard geplant en ging kijken of de boom vrucht droeg, maar hij vond geen vijgen.
- 7 Hij zei tegen de wijngaardenier: "Al drie jaar kom ik kijken of die vijgenboom vrucht draagt, maar tevergeefs. Hak hem maar om, want hij dient tot niets en put alleen de grond uit."
- 8 Maar de wijngaardenier zei: "Heer, laat hem ook dit jaar nog met rust, tot ik de grond eromheen heb omgespit en hem mest heb gegeven,
- 9 misschien zal hij dan het komende jaar vrucht dragen, en zo niet, dan kunt u hem alsnog omhakken."

Eén ding mag u niet over het hoofd zien, geliefde broeders en zusters: voor de Heer is één dag als duizend jaar en duizend jaar als één dag. De Heer is niet traag met het nakomen van zijn belofte, zoals sommigen menen; Hij heeft alleen maar geduld met u, omdat Hij wil dat iedereen tot inkeer komt en niemand verloren gaat. – 2 Petrus 3:8-9

Gemeente van onze Here Jezus Christus, ik heb deze tekst van Petrus maar even boven zowel de lezing uit het Oude Testament als de lezing uit het Nieuwe testament gezet. Gods regering is niet besluiteloos en zijn kabinet is niet gevallen mocht u het denken als u kijkt naar de wereld.

Er vallen steeds weer slachtoffers in deze wereld. Kijk naar de actuele beelden op tv van rampen die gebeuren, kijk naar de bijbel zelf naar de Israëlieten in hun slavernij, naar de mensen die omkwamen bij die ramp van die omvallende Siloamtoren, en naar die vijgenboom, beeld van Israël die omgehakt dreigde te worden, wat ook gebeurt is in het jaar 70 na Christus toen de Joden uit Israel verdwenen en Jeruzalem werd verwoest, door ingrijpen van de Romeinen.

We kunnen een paar dingen doen in reactie op ellende die gebeurt. Het eerste wat je kan doen is je geloof in een Almachtige God opgeven. Je hoort dat vaak: als God dan *almachtig* is waarom laat God dan al deze dingen toe? Ik kan niet meer geloven in een God die almachtig is en tegelijk er helemaal niks aan doet! God beschuldigen dat Hij er niks aan doet en vervolgens concluderen dat Hij dus kennelijk niet bestaat en tot slot je geloof helemaal opgeven. Is dat niet de weg die velen in onze tijd hebben gekozen?

Anderen blijven nog wel geloven dat God bestaat, maar zijn blijvend boos op God vanwege dingen die er in hun leven gebeurt zijn. Ze hebben God om zo te zeggen geparkeerd, net als een auto waarmee je niet meer rijdt. Hij is er nog wel, maar er ligt een dikke laag stof op. Je kunt er niks meer mee. Doet God er nog wat aan en waarom gebeurt het? Het is voor ons niet altijd even goed te doorgronden als God dingen in zijn Woord of aan ons persoonlijk belooft en niet gelijk ten uitvoer brengt.

Zeker niet als het na een belofte in eerste instantie zelfs *slechter* lijkt te gaan dan beter. We begrijpen de Here God niet altijd in zijn handelen met ons. Dat is op ons *persoonlijk leven* te betrekken, maar ook op al die *ellende in de wereld*. Is dat nou nodig om uiteindelijk te komen tot dat Koninkrijk van God, dat Hij beloofd heeft in volle heerlijkheid? Waarom maakt de Here God niet gelijk een eind aan alle ellende? Waarom bevrijdt Hij de wereld niet in een klap van alle slavernij, van alle lijden? Waarom lijkt Hij niet te bewegen als het gaat om mijn gebeden voor mijn persoonlijke situatie? Vult u het lijstje maar aan.

Weer anderen zeggen: op dit soort vragen krijg je toch geen antwoord, dus heb ik geleerd ze maar met rust te laten. Want op het moment dat je probeert een soort antwoord te vinden, zit je er misschien met je verklaring wel volkomen naast. Als je nog wilt geloven in God dan moet je maar denken: God kan er ook niks aan doen, God is niet *almachtig*, al is dat lange tijd gepreekt. Je ziet dat ook doorwerken tot in onze vertalingen toe. De NBV heeft nu staan de *Ontzagwekkende* in plaats van de *Almachtige*.

God is niet *almachtig*, maar *machtig* in zijn liefde en kijkt met tranen in zijn ogen toe wat er allemaal mis gaat in de wereld, maar Hij kan er helemaal niks aan doen. Hij wacht gewoon of wat wij mensen er aan gaan doen. Hij heeft de wereld ooit in gang gezet als een eindeloze reeks van oorzaken en gevolgen, heeft zich daarna wat teruggetrokken, maar kijkt wel intens bewogen toe.

Het enige wat Hij doet is in de harten van ons mensen werken, zodat *wij* de wereld veranderen. In een vorige preek ben ik daarin wat meegegaan toen ik gezegd heb: *God heeft geen andere handen, voeten en mond dan de onze*. Ik moet dit toch aanvullen. Er zit wel een kern van waarheid in, maar eigenlijk kan het ook een *moderniteit* worden, een *verlegenheidsoplossing* voor alle problemen waar je geen antwoord op hebt. Als je zegt God is Geest, maar God moet het door ons heen doen, dan is dat is een kant van de waarheid. Maar het kan tegelijk een leugen worden als je daarmee Gods directe handelen in de wereld helemaal uitsluit. Dat Hij ook nog eens een keer zelf een wending aan de geschiedenis kan geven, los van ons en ondanks ons!

Hoeveel mensen hebben niet dit Godsbeeld ontwikkeld? Wil je dan nog in God blijven geloven dan moet je af van het idee dat God persoonlijk in situaties in kan grijpen. Maar is dit nu de oplossing? Heel de bijbel door zien we toch dat God op een aantal momenten ingrijpt, zonder dat je dit uit menselijk ingrijpen kan verklaren? Denk alleen maar aan het water dat wijkt van de Schelfzee zodat Israel veilig de overkant kon bereiken, terwijl het zich achter hen weer toesloot en Farao met al zijn ruiters verdronk! Het was niet zo dat Israel daar *toevallig* was en *toevallig* de zee droogviel. Dat was Gods handelen!

Maar in het Exodus verhaal dat we vandaag gelezen hebben is het zover nog niet. God herhaalt tegenover Mozes zijn beloften. Ons gedeelte vandaag begint zelfs met: Je zult eens zien met wat ik de Farao ga aandoen! Met harde hand zal Ik hem dwingen mijn volk te laten gaan. Ja Mozes, het zal zelfs zover komen dat hij het volk uit zijn land wegjaagt, zo zat zal hij de situatie de situatie zijn met alles wat er over hem en de Egyptenaren heen komt.

En dan maakt God zich opnieuw bekend aan Mozes: Ik ben de Heer, ik ben aan Abraham, Isaäk en Jakob verschenen als God, de Ontzagwekkende, maar mijn naam HEER heb ik niet aan hen bekendgemaakt. Ik heb met hen mijn verbond gesloten en Kanaän aan hen beloofd, het land waarin zij als vreemdeling hebben gewoond. God was aan Abraham, Isaäk en Jacob verschenen als 'El Shadday', *God de Almachtige* of zoals de NBV zegt *God de Ontzagwekkende*. Maar met zijn naam Jahweh, of zoals wij het vertalen met Heer of Here, had Hij zich aan hen nog niet bekend gemaakt.

Ik heb al duidelijk gemaakt dat er veel misverstanden zijn over het woordje *Almacht*. *Almacht* in de zin van dat God altijd en overal maar gelijk zou ingrijpen als er dingen misgaan. Zo werkt het natuurlijk niet bij God. God kan wel degelijk ingrijpen maar doet het niet altijd. Vandaar nu de NBV vertaling *God de Ontzagwekkende*. In dat woordje *Ontzagwekkend* kan het twee kanten uitgaan. De kant van *redding door de grote daden Gods* en de kant van *het oordeel*, God die te vrezen is voor degenen die zich niet willen bekeren, die niet naar Hem willen luisteren.

Maar omdat het bestaan voor Israel nog zwaarder zal worden telkens als Mozes en Aaron naar de farao zullen gaan, maakt God zich nu opnieuw bekend met zijn ware naam. Ik ben de Here, Ik ben die ik ben, Ik zal erbij zijn! Mozes vertel dat het volk maar. Vertel maar dat ik al het gejammer gehoord heb over dit zware slavenbestaan. Vertel ze maar dat Ik ze zal bevrijden en ze naar het land zal brengen dat Ik onder ede beloofd heb aan Abraham, Isaäk en Jacob. Ik zal het jullie in bezit geven! Mijn naam is: Ik zal erbij zijn, die gaat met jullie mee!

Het is duidelijk dat God zijn volk wilde troosten met de bekendmaking van zijn naam. Zijn naam die Gods wezen aanduidt. Want God wist wat er allemaal nog komen zou voordat het zover zou zijn dat farao eindelijk genegen was het volk te laten gaan. Maar de Israëlieten wilden niet luisteren naar Mozes, omdat ze moedeloos geworden waren door de zware dwangarbeid. Wat kun je nou uit zo'n geschiedenis leren? Wat zie je gebeuren?

Allereerst maakt God duidelijk dat Hij wel degelijk op de hoogte is van alles wat er gebeurt. Dat het God wel degelijk aan het hart gaat wat er in deze wereld gebeurt. Dat God ook wel degelijk een oplossing voor de problemen en noden die er zijn biedt. Met opgeheven arm zal Ik jullie verlossen! Zo mogen we ook kijken naar alle ellende die er in de wereld gebeurt. Met opgeheven arm zal God ons verlossen van die ellende, van rampen, ziekte en dood, van onderdrukking en geweld, van oorlog en armoede en ga zo maar door. God zal het uiteindelijk doen!

Het tweede dat we kunnen leren is dat mensen het soms opgeven vanwege de druk die er is. Dat ze in moedeloosheid dreigen ten onder te gaan. Dat ze sceptisch worden over Gods handelen en de toekomst. Moe, mat en murw geslagen door de omstandigheden. Knieën die misschien kapot gebeden zijn zonder dat er een verandering zichtbaar is. Elke hoop op verbetering verloren! Je ziet het soms gebeuren. Het volk zat niet op Mozes te wachten, want elke keer als hij zich er mee bemoeide leek het alleen maar erger te worden!

Aan de andere kant zien we ook nog Farao, waar Mozes naar toe moet en die zijn hart steeds verder verhard, met alle ellendige gevolgen voor Israel en de Egyptenaren van dien. Farao, als de ultieme vertegenwoordiger van het kwaad dat als een god met harde, wrede hand regeert en zelfs zijn eigen kinderen, de Egyptenaren niet spaart, als door zijn gedrag de plagen over Egypte komen.

Wat kunnen wij hier van leren? Wij weten dat we in een wereld leven die vervallen is aan het duister. Een wereld waarin overste dezer wereld het kennelijk voor het zeggen lijkt te hebben, de vorst van de duisternis. De satan met zijn engelen zelf. Een wereld die tot slavernij vervallen lijkt. De slavernij van de zonden, de slavernij van ziekte en dood. De slavernij van oorlog en geweld. Aan de wereldbeheersers van deze duisternis.

Aan de andere kant zien we God de Ontzagwekkende, die groter is dan dit alles en tegen ons in Jezus Christus zegt: houdt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen! Ik zal jullie bevrijden bij mijn komst! Dwars tegen alle ongeloof, tegen alle moedeloosheid onder mensen, mogen wij als Mozes die boodschap verkondigen! Dwars ook tegen de farao's van deze tijd in. Het zal een keer gebeurt zijn met jullie macht die de wereld al zolang in de slavernij van zonde en dood gevangen houdt. Jullie duistere machten zullen mijn volk een keer moeten laten gaan. Dan zal het gebeurd zijn met jullie macht, en komen zij in het beloofde land!

Nu hoor je soms ook weleens zeggen als er ergens een ramp gebeurt: het is die mensen hun eigen schuld! Als je weet hoe zondig dit of dat volk leeft, als je weet wat voor duistere praktijken er allemaal plaatsvinden, dan is het niet verwonderlijk dat dergelijke rampen plaatsvinden. Impliciet zeg je eigenlijk daarmee dat het dan bij ons nog niet zo erg gesteld is!

Jezus kende een dergelijke denktrant als hij dat voorbeeld van de Galileeërs aanhaalt die op gruwelijke wijze door Pilatus waren gedood. Hun bloed was door Pilatus met hun offerdieren vermengd. Voor een Jood vreselijk, want in het bloed zat de ziel van het leven en het leven behoort God toe.

Niet om verbrand te worden samen met de beesten. En de gedachte was dat deze mensen dan kennelijk wel een erge zonde hadden gedaan omdat dit hen overkomen was. En een soortgelijke gedachte hadden de mensen bij het omvallen van de toren van Siloam, waarbij achttien mensen werden gedood. Men zag dat als een soort Godsoordeel. Maar Jezus zegt: jullie moeten niet denken dat jullie een haar beter zijn dan die mensen. Als jij je niet bekeert zul jij net zo omkomen!

Waar het dus op aankomt is bekering en geloof! God heeft zeer lang geduld met ons, maar als wij ons niet bekeren dan zal het gaan als met die vijgenboom die geen vrucht draagt. Jarenlang werd hij nog verzorgd in de hoop vrucht te vinden. *Vrucht van het geloof* wel te verstaan! Daarom duurt het zo lang! Petrus zegt: De Heer is niet traag met het nakomen van zijn belofte, zoals sommigen menen; Hij heeft alleen maar geduld met u, omdat Hij wil dat *iedereen* tot inkeer komt en niemand verloren gaat.

Zolang we leven in het Egypteland van deze wereld, land van slavernij, geeft God ons de kans tot geloof en inkeer. En het duurt zolang omdat Hij uit is op het behoud van zoveel mogelijk mensen. God talmt niet met zijn beloften! Hij heeft alleen een eindeloos geduld met ons, zoals hij die vijgenboom nog een jaartje gaf. Laten we dan niet moedeloos worden, maar anderen bemoedigen: het komt goed!

Er komt een tijd van uitleiding en bevrijding. Er komt een tijd dat we het beloofde land in bezit mogen nemen! Als Jezus die voor ons de dood is doorgegaan wederkomt. Als de volheid van de heidenen zal zijn binnengegaan in Gods Koninkrijk. En hier en daar mogen we nu al tekenen van Gods ingrijpen zien in de geschiedenis en in mensenlevens. Tekenen van het Rijk Gods dat er *is* en *komt!* Wij leven allen in Gods geduld, wiens naam is: *Ik ben erbij* en *Ik zal erbij zijn*. Dat mag ons troosten! En mocht u het nu nog denken: Gods regering is *niet besluiteloos* en zijn kabinet is niet gevallen, Vader, Zoon en Geest, Hij zal ons van alle last bevrijden! Amen.